

We zijn vooral in onszelf gaan geloven

Bron: dagblad De Limburger 19-05-2026 door Frans Pollux

“**G**od is dood, nou de gelovigen nog.” Aldus Wim Kan. Hij zei het precies vijftig jaar geleden en het sloot aan bij het gevoel, toen al, dat religie op zijn retour was. Kwestie van tijd voor de laatste gelovige zichzelf in een kist naar buiten zou rijden. Ontkerkelijking was onontkoombaar, Veronica versnelde slechts wat de Verlichting al had losgewrikt. En Wim Kan was *on to something*: zaten in 1968 nog bijna drie miljoen katholieken wekelijks in de kerk, vandaag neigt het percentage wel-eens-gangers naar de 10 procent. In steeds minder kerken.

Blerick

Afgelopen zondag sloot ook een klein kerkje in Blerick de deuren. Een laatste mis, en daarna alles wat heilig was plechtig verhuizen naar de enige kerk in Blerick (van de 7!) die wel kerk blijft. „Ons verstand weet dat dit de juiste keuze is”, sprak een van de gelovigen, „maar ons hart zegt iets anders.”

Deze krant plaatste een foto van meneer pastoor die voor het laatst naar buiten loopt. Tussen de parochianen zag ik een bekend gezicht: een oud-klasgenootje. Dit was de kerk waar ik mijn eerste communie deed, waar uitvaarten plaatsvonden van de vaders van twee vriendjes en de moeder van een vriendinnetje. Wat aangeeft hoe een kerk niet slechts de religie dient, maar ook een gemeenschap kan vormen. Een buurt bijeenbrengt.

Vraag gestudeerden naar ‘secularisering’ en ze noemen grofweg drie oorzaken. Het gaat ons zo goed, economisch, dat we veel te stevig in onze schoenen staan om God nodig te hebben. Pas als alles wankelt, kijk je naar Hem op. Tweede oorzaak: we zijn te slim geworden. De wetenschap en ons verstand staan geloven in iets ongrijpbaars in de weg. En de derde oorzaak is dat ons sociale leven radicaal veranderde. We zijn, mede dankzij de eerste twee oorzaken, vooral in onszelf gaan geloven. We denken het alleen af te kunnen (#persoonlijkegroei). Zonder anderen, zeker zonder Die Ene Andere.

Uitlachen

Nu hoef je niet lang te zoeken naar mensen die Wim Kan uitlachen. Ze wonen alleen wat verder weg. In Afrika. Azië. Zuid-Amerika. En zelfs ons voormalige voorbeeldland is nog altijd doordrenkt met religie. Daar is de Eindtijd een politiek instrument voor fundamentalisten die hun president als de Verlosser zien.

Eigenlijk is West-Europa de uitzondering. En Nederland nog uitzonderlijker: bijna nergens ging ontkerkelijking zo hard als hier. Logisch, zou je kunnen zeggen, wij lopen voorop. Maar toen ik las over de sluiting van mijn oude kerkje schoot er even door mijn hoofd: wat als dat niet klopt? Wat als wij niet vooruit zijn gaan lopen, maar verkeerd?

Wim Kan stierf in 1983. Het jaar daarna deed ik de communie. Ik kreeg een verrekijker. Als ik goed keek, zei meneer pastoor, kon ik achter de wolken misschien Onze-Lieve-Heer zien zitten.

Gekeken heb ik nooit. Maar ik heb ‘m nog steeds, die verrekijker.